

sygn. akt II C 755/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lipca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie Wydział II Cywilny

w składzie: Przewodniczący SSR (del.) Marcin Polakowski

Protokolant sekr. sąd. Przemysław Mazur

po rozpoznaniu w dniu 05 lipca 2016 roku w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa M. P. (1)

przeciwko K. N. (1) oraz Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w W.

o zapłatę

1. zasądza od K. N. (1) oraz Skarbu Państwa reprezentowanego przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w W. na rzecz M. P. (1) solidarnie kwotę 2.124,00 (dwa tysiące sto dwadzieścia cztery) złote z odsetkami ustawowymi od 22 listopada 2015 roku do dnia zapłaty;
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;
3. znosi wzajemnie koszty procesu między stronami.

sygn. akt II C 755/15

UZASADNIENIE

M. P. (1) wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa reprezentowanego przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w W. oraz K. N. (1) na swoją rzecz solidarnie kwoty 5.201 zł tytułem wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztów procesu. Powód podniósł, iż jest autorem utworów w postaci fotografii ptaków: cietrzewia, płomykówki i żoła, które bezumownie zostały opublikowane w albumie (...) przygotowanym przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w W., wydanego w wersji papierowej oraz elektronicznej przez wydawnictwo prowadzone przez K. N. (1). Powód wywiódł, iż łączna minimalna wartość fotografii wynosi odpowiednio: cietrzew - 323 zł, płomykówka - 450,50 zł i żoła - 526,75 zł. Podniósł także, iż doszło do naruszenia przez pozwanych jego autorskich praw majątkowych i uzasadniają przyznanie mu dwukrotności stosownego wynagrodzenia. Jednocześnie wskazał, iż o słuszności jego roszczenia przesądza także art. 24 § 1 i 3 k.c. w zw. z art. 448 k.c., to jest żądanie zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych – twórczości artystycznej. (pozew k. 2-11, pismo powoda k. 69 i k. 73-74, protokół k.210)

K. N. (1) wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów procesu. Wskazał, iż przed publikacją albumu pozostawał z powodem w stałym kontakcie, w toku której M. P. (1) uzyskał informacje o warunkach wykorzystania przedmiotowych fotografii. Doszło między nimi do zawarcia umowy o wykorzystanie wskazanych w pozwie fotografii, a także ustalono w tej formie cenę na kwotę 330 zł oraz pola ich eksploatacji. Ustalenia zostały wskazane w pisemnym projekcie umowy, który do dnia dzisiejszego nie został przez powoda podpisany. Ponadto K. N. (2) zarzucił powodowi, iż nie udowodnił szkody w wysokości wskazanej w pozwie. (odpowiedź na pozew k. 82-85)

Skarb Państwa – Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu. Uzasadniając swoje stanowisko tenże pozwany w pierwszej kolejności zakwestionował uznanie spornych fotografii za utwory. Z tego wywiódł, że powodowi nie przysługują żadne autorskie prawa majątkowe i powództwo winno być oddalone. Ponadto podniósł, iż pozwani byli uprawnieni do korzystania ze spornych fotografii, bowiem powód wyraził zgodę na ich wykorzystanie udzielając na ich rzecz licencji niewyłącznej. Uznał także za chybioną argumentację powoda dotyczącą ewentualnej zasadności roszczenia o żądanie zadośćuczynienia za naruszenia dóbr osobistych stwierdzając, że żadne dobra osobiste powoda nie zostały przez pozwanych naruszone. Skarb Państwa podniósł wreszcie, iż powód nie wykazał wskazanej przez niego wysokości dochodzonego roszczenia. (odpowiedź na pozew k. 90-99)

Sąd ustalił, następujący stan faktyczny:

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w W. przy dofinansowaniu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w W. wydała w listopadzie 2014 r. publikację z zakresu ochrony przyrody w województwie (...): album fotograficzno – edukacyjny (...) oraz plakat edukacyjny z kalendarium (dwustronny w formacie B1).

Podmiotem odpowiedzialnym za wykonanie powyżej publikacji był K. N. (1) prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w B. (wykonawca), który na mocy zawartej z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w W. (zamawiający) w dniu 26 lipca 2014 r. w W. umowy o nr (...), zobowiązał się zrealizować projekt pod nazwą: „(...)”. Przedmiot zamówienia objął następujące elementy: przygotowanie do druku i druk wydawnictwa „(...)” w ilości 3000 egzemplarzy (§ 1 ust. 2 pkt 1), opracowanie i druk dwustronnego plakatu edukacyjnego w ilości 3000 egzemplarzy (§ 1 ust. 2 pkt 2), wynajem sali konferencyjnej z wyposażeniem na konferencję podsumowującą oraz organizację i obsługę konferencji. Strony ustaliły, iż zamawiający nabędzie autorskie prawa majątkowe do przedmiotu umowy określonego w § 1 ust. 2 pkt 1-2 w/w umowy bez ograniczenia czasowego i terytorialnego, na polach eksploatacji określonych umową. Nadto ustalono, iż nabycie przez zamawiającego w/w autorskich praw majątkowych, obejmuje nabycie prawa do wykonywania praw zależnych przez zamawiającego, zezwalania na wykonywanie zależnych praw autorskich oraz nabycie prawa własności nośników, na których utrwalono wykonany przedmiot umowy.

K. N. (1) w celu realizacji zleconego mu projektu wykorzystał trzy zdjęcia przedstawiające przedstawicieli trzech gatunków ptaków: cietrzewia, płomykówki i żołą, autorstwa M. P. (1), który hobbystycznie zajmuje się fotografią przyrodniczą.

K. N. (1) prowadził w okresie od 27 września 2014 r. do 9 stycznia 2015 r. z M. P. (1) korespondencję w formie elektronicznej, a także prowadził z nim rozmowy telefoniczne, celem ustalenia warunków nabycia od niego zdjęć ptaków w wysokiej rozdzielczości, potrzebnych do wykonania zleconego mu przez Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska w W. projektu oraz zawarcia z nim umowy na ich wykorzystanie. W tym okresie M. P. (1) przesłał K. N. (1) zdjęcia ptaków (m.in. cietrzewia, płomykówki i żołą) w wysokiej rozdzielczości, a K. N. (1) przesłał mu projekt umowy, który nie został ostatecznie przez niego zaakceptowany. Między tymi osobami, jak również pomiędzy M. P. (1), a Skarbem Państwa nie doszło do zawarcia umowy na wykorzystanie trzech zdjęć ptaków: cietrzewia, płomykówki i żołą. (e-maile k. 18-31, 87-89 zeznania świadka: T. C. k. 156-157, A. A. k. 157, M. P. (2) k. 157, wyjaśnienia stron: powód M. P. (1) k. 158, K. N. (1) k. 158)

W dniu 26 listopada 2014 r. w Centrum Konferencyjnym Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w W. odbyła się stanowiąca podsumowanie projektów z zakresu ochrony przyrody zrealizowanych przez Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska w W.. W czasie konferencji zaprezentowana zostanie publikacja Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w W. z cyklu: „(...)” pod tytułem: (...). W przerwie konferencji uczestnicy mieli okazję do zapoznania się z wystawą prezentującą wybrane zdjęcia z albumu. Informacja o albumie została zamieszczona w sieci Internet. (fotografie k. 15-17, 32, 168, wydruk z Internetu k. 33-34 i k. 65, tabele wynagrodzeń k. 35-64, kserokopia umowy k. 100-107, zeznania świadka: T. C. k. 156-157, A. A. k. 157, M. P. (2) k. 157, wyjaśnienia stron: powód M. P. (1) k. 158, K. N. (1) k. 158, e-maile k. 165-166, pismo Departamentu Komunikacji Społecznej k. 167, faktura VAT)

M. P. (1) w sierpniu 2013 roku przeniósł na Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa uprawnienie do korzystania z fotografii jego autorstwa przedstawiającej bielika łowiącego ryby w celu zilustrowania kalendarza plakatowego za kwotę 369,00 złotych. (pismo, fotografia, faktura k. 167-169).

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie wskazanych wyżej odpisów i kopii dokumentów, zeznań świadków T. C., A. A., M. P. (2), a także przesłuchania stron: powoda oraz pozwanego K. N. (1). Sąd co do zasady pozytywnie ocenił wartość dowodową wszystkich dowodów przeprowadzone w sprawie z poniższymi zastrzeżeniami.

Sąd nie dał wiary twierdzeniom pozwanego K. N. (1) w zakresie w jakim twierdził on, iż między nim (Wydawnictwem (...)) a powodem doszło do zawarcia ustnej umowy dotyczącej wykorzystania trzech zdjęć autorstwa M. P. (1) a przedstawiających ptaki: cietrzewia, płomykówki i żołą. Po pierwsze, z analizy załączonych do akt niniejszego postępowania e-maili nie sposób wywnioskować, iż powód wyraził zgodę na wykorzystanie jego zdjęć w jakiś konkretny sposób, czy też zaakceptował warunki wynikające z przesłanego mu projektu umowy. Po drugie zaś, powód wyraźnie zaprzeczył jakoby doszło do zawarcia ustnej umowy, a pozwany K. N. (1) nie przedstawił żadnego dowodu wykazującego prawdziwość jego twierdzeń, a zatem twierdzenia pozwanego K. N. (1) należało w tym zakresie uznać za gołosłowne. Fakt przedstawienia potencjalnemu kontrahentowi projektu umowy wprost wskazuje, iż wolą stron procesu, w tym także pozwanego było nawiązanie stosunku prawnego poprzez pisemną formę czynności prawnej. Przesłanie zaś przez powoda trzech spornych fotografii w wysokiej rozdzielczości w realiach sprawy nie może być zatem poczytane jako wyraz złożenia oświadczenia woli co do zawarcia wywodzonej przez pozwanego K. N. (1) umowy. Czynność tą należy zakwalifikować jako techniczno – edytorskie przygotowanie do zawarcia umowy, mające umożliwić wydawcy sprawdzenie możliwości wykorzystania fotografii w tworzonej albumie.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Między stronami niniejszego postępowania nie było sporu co do przypisania powodowi autorstwa rzeczowych fotografii, stąd rozważania w tym zakresie należy uznać za zbędne. Jak stanowi art. 1 ust. 1 i ust. 2 pkt 3 Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (dalej: pr. aut) przedmiotem prawa autorskiego jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiegokolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia (utwór). W szczególności przedmiotem prawa autorskiego są utwory fotograficzne. W orzecznictwie podnosi się, iż każdy pomysł korzysta z ochrony prawo - autorskiej jeśli jest wystarczająco zindywidualizowany i twórczy oraz jeżeli został utrwalony w jakiegokolwiek postaci. Przyjmuje się, że za "twórczość" w rozumieniu art. 1 ust. 1 Pr.aut. można uznać w dziedzinie fotografii artystycznej świadomy wybór momentu fotografowania, punktu widzenia, kompozycji obrazu (kadrowania), oświetlenia, ustalenia głębi, ostrości i perspektywy, zastosowania efektów specjalnych oraz zabiegi zmierzające do nadania fotografii określonego charakteru, elementy te bowiem nadają fotografii indywidualne piętno, konieczne dla uznania istnienia utworu w rozumieniu Prawa autorskiego (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 18 października 2011 r., VI ACa 496/11, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2002 r., III CKN 1096/00). Z uwagi na powyższe, uznać należało, iż przedmiotowe fotografie przedstawiające przedstawicieli trzech gatunków ptaków (cietrzewia, płomykówki i żołą) stanowią w myśl ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych utwór, albowiem owe zdjęcia posiadają cechy twórczości i indywidualności, przy czym przejawiają się one nie tylko w sposobie ujęcia fotografowanego obiektu (ptaków), ale też w wykreowaniu ujęcia. Sposób ujęcia fotografowanych ptaków nasuwa spostrzeżenie, iż autorowi tychże zdjęć zależało na: uchwyceniu ich w określonym momencie (w ruchu lub bezruchu), uniknięciu pojawienia się w kadrze innych (niepożądanych) elementów oraz wyczekaniu na przyjęcie przez nie określonej pozy, a fotografie takie ze swej natury noszą cechy oryginalności i twórczości.

Dalej Sąd zważył, iż powód domagając się zapłaty wskazanej wyżej kwoty powołał się na dwa roszczenia (dochodzone kumulatywnie), to jest o zadośćuczynienie oraz odszkodowanie.

Mając na uwadze pierwsze ze wskazanych roszczeń należało ocenić czy pozwani dopuścili się naruszenia autorskich praw osobistych powoda poprzez wykorzystanie zdjęć (autorstwa powoda) bez uzyskania jego zgody. Jak stanowi art. 16 pr. aut., jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, autorskie prawa osobiste chronią nieograniczoną w czasie i niepodlegającą zrzeczeniu się lub zbyciu więź twórcy z utworem, a w szczególności prawo do: autorstwa utworu; oznaczenia utworu swoim nazwiskiem lub pseudonimem albo do udostępniania go anonimowo; nienaruszalności treści i formy utworu oraz jego rzetelnego wykorzystania; decydowania o pierwszym udostępnieniu utworu publiczności; nadzoru nad sposobem korzystania z utworu.

Podstawę prawną dochodzonego roszczenia z tytułu ochrony autorskich praw osobistych stanowi art. 78 ust. 1 pr. aut., zgodnie z którym to przepisem, twórca, którego autorskie prawa osobiste zostały zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania. W razie dokonanego naruszenia może także żądać, aby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności aby złożyła publiczne oświadczenie o odpowiedniej treści i formie. Jeżeli naruszenie było zawinione, sąd może przyznać twórcy odpowiednią sumę pieniężną tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę lub - na żądanie twórcy - zobowiązać sprawcę, aby uiścił odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez twórcę cel społeczny. Odpowiedzialność z tytułu naruszenia autorskich praw osobistych jest odpowiedzialnością obiektywną niezależną od dobrej lub złej wiary osoby, która naruszenia dóbr się dopuściła. Ustawodawca w art. 78 pr. aut. przewidział w sytuacji, gdyby naruszenie było zawinione, zasądzenie na rzecz twórcy odpowiedniej kwoty tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Podstawowym kryterium pozostaje rozmiar i intensywność doznanego krzywdy (ocenianej według miar zobiektywizowanych), stopień negatywnych konsekwencji dla pokrzywdzonego wynikających z dokonanego naruszenia dobra osobistego, w tym także niewymiernych majątkowo. Jedną z istotnych przesłanek oceny jest również stopień zawinienia po stronie sprawcy naruszenia. Wskazuje się także na kryterium w postaci sytuacji majątkowej zobowiązanego. Kryterium to może mieć jednak charakter posiłkowy, a nie decydujący o wysokości zadośćuczynienia. W pewnych sytuacjach sąd może odstąpić od zasądzenia zadośćuczynienia. Dotyczy to zwłaszcza wypadku, kiedy można na tle oceny całokształtu okoliczności uznać, że zastosowane już środki niemajątkowe ochrony dóbr osobistych (przeproszenie, złożenie oświadczenia, podjęcie innych działań zmierzających do usunięcia skutków naruszenia) są wystarczające z punktu widzenia ochrony interesów pokrzywdzonego (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 15 lipca 2013 r., I ACa 387/13).

Przesłanki uwzględnienia roszczenia o zapłatę określonej przez stronę powodową (twórcę) kwoty tytułem zadośćuczynienia za naruszenie przysługujących jej autorskich praw osobistych do utworu, zostały określone w sposób nie budzący wątpliwości w cytowanym już powyżej art. 78 ust. 1 zd. 3 pr. aut., jeżeli naruszenie było zawinione, sąd może przyznać twórcy odpowiednią sumę pieniężną tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę lub - na żądanie twórcy - zobowiązać sprawcę, aby uiścił odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez twórcę cel społeczny. A zatem, aby uwzględnić roszczenie strony powodowej w tym zakresie, należałoby ustalić, po pierwsze, czy działanie pozwanego było zawinione, a jeżeli tak to jaką postaci owe zawinienie przybrało (wina umyślna albo nieumyślna), a po drugie, czy działanie pozwanego spowodowało powstanie po stronie powodowej krzywdy, co pociągnęłoby za sobą konieczność ustalenia, takich kwestii, jak postać krzywdy, jej rozmiary etc. Jak słusznie wskazuje się w judykaturze, redakcja art. 78 ust. 1 u.p.a.p.p. wskazuje, że wymienione w nim roszczenie o zadośćuczynienie ma charakter fakultatywny, co oznacza, iż ustawodawca do uznania sądu pozostawił kwestię oceny jego zasadności. Powyższa konkluzja nie oznacza oczywiście dowolności sądu, który musi uwzględnić, iż celem zadośćuczynienia jest złagodzenie skutków negatywnych doznań wynikających z naruszenia dóbr osobistych. Dlatego ocena możliwości zasądzenia zadośćuczynienia musi być dokonywana z punktu widzenia kompensacyjnego, a nie represyjnego charakteru zadośćuczynienia. Nie każde naruszenie autorskich praw osobistych rodzi zatem prawo do żądania zadośćuczynienia na podstawie art. 78 ust. 1 u.p.a.p.p. (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 30 stycznia 2014 r., I ACa 641/13).

W ocenie Sądu, w niniejszym postępowaniu sądowym, strona powodowa nie wykazała w żaden sposób zaistnienia krzywdy, która spowodowałaby konieczność zasądzenia na jego rzecz stosownego zadośćuczynienia, mimo, iż ciężar dowodu w tym zakresie leżał po jej stronie. Uzasadniając swoje roszczenie w tym zakresie powód nie wskazał, na czym

ta krzywda miałyby polegać, ograniczając się jedynie do uzasadnienia samego prawa do dochodzenia tego roszczenia w przedmiotowym stanie faktycznym. Ponownie zaś podkreślić należy, iż pozwani w toku niniejszego postępowania, jak również poza nim nie kwestionowali tego, że powód jest autorem spornych fotografii.

Jeśli chodzi o zbadanie żądania powoda jako roszczenia z tytułu naruszenia przysługujących mu majątkowych praw autorskich do utworu (fotografii) to jego podstawę prawną stanowi art. 79 ust. 2 pkt 3 lit. b pr. aut. Zgodnie z tym przepisem uprawniony, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone, może żądać od osoby, która naruszyła te prawa naprawienia wyrządzonej szkody poprzez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej dwukrotności. O autorskich prawach majątkowych mówi art. 17 pr. aut, zgodnie z którym, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, twórca przysługuje wyłączne prawo do korzystania z utworu i rozporządzania nim na wszystkich polach eksploatacji oraz do wynagrodzenia za korzystanie z utworu. Warto podnieść, iż Prawa twórcy określone w art. 17 pr. aut. mają charakter wyłączny oraz bezwzględny, a swoją konstrukcją normatywną nawiązują do instytucji prawa własności, którego treść została określona w art. 140 k.c. Wynagrodzenie stosowne w rozumieniu art. 79 ust. 1 pr. aut. to takie wynagrodzenie, jakie otrzymałby autor (autor opracowania zależnego), gdyby osoba, która naruszyła jego prawa majątkowe, zawarła z nim umowę o korzystanie z utworu w zakresie dokonanego naruszenia (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 22 czerwca 2010 r., I ACa 345/10). Wynagrodzenie stosowne w rozumieniu art. 79 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. pr. aut., to takie wynagrodzenie, jakie otrzymałby autor, gdyby osoba, która naruszyła jego prawa majątkowe, zawarła z nim umowę o korzystanie z utworu w zakresie dokonanego naruszenia (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 23 marca 2008 r., I ACa 456/08).

Pozwani nie zawarli z powodem co najmniej umowy licencyjnej na wykorzystanie trzech zdjęć jego autorstwa przedstawiających przedstawicieli trzech gatunków ptaków (cietrzewia, płomykówki i żołą). Pozwani nie dowiedli, iż między stronami doszło do zawarcia owej umowy, mimo, iż to na niej w myśl art. 6 k.c. ciążył w tym zakresie ciężar dowodu. W sprawie ustalono, iż M. P. (1) przesłał co prawda trzy sporne fotografie pozwanemu K. N. (1), jednakże w tym celu ażeby mógł się on z nimi zapoznać i stwierdzić możliwość wykorzystania w przygotowywanym wydawnictwie.

W konsekwencji został w formie książkowej i elektronicznej – możliwej do publikacji w sieci Internet, wytworzony album obejmujący trzy sporne fotografie. Album ten K. N. (1) przekazał Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w W., który rozpowszechnił go, po uprzednim zorganizowaniu konferencji, w ramach wykonywania swoich zadań. Przy czym czynności te nastąpiły bez uprzedniego zawarcia z powodem jako twórcą przez żadnego z pozwanych umowy o przeniesienie prawa autorskich (art. 41 pr. aut.), która na podstawie art. 53 ustawy wymaga formy pisemnej lub umowy o udzielenie licencji (art. 65 pr. aut i następne).

W konsekwencji uznać należy, że doszło do naruszenia autorskich praw majątkowych powoda polegającego na nieuprawnionym rozpowszechnieniu jego utworu - rodzącego roszczenie wynikające z art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy.

Strona powodowa podnosiła, iż dochodzona przez nią kwota 5.201 zł stanowi dwukrotność stosownego wynagrodzenia, które byłoby należne tytułem udzielenia przez niego zgody na korzystanie ze zdjęć. Przepis ów pierwotnie stanowił, że uprawniony, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone, może żądać od osoby, która naruszyła te prawa naprawienia wyrządzonej szkody poprzez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej dwukrotności, a w przypadku gdy naruszenie jest zawinione – trzykrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu.

Treść tego przepisu wymaga wyjaśnienia w kontekście wyroku zakresowego Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 czerwca 2015 roku (Dz.U. z 2015 r., poz. 932, SK 32/14). Trybunał ocenił, że art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy jest niezgodny z Konstytucją w zakresie, w jakim uprawniony, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone, może żądać od osoby, która naruszyła te prawa, naprawienia wyrządzonej szkody poprzez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej – w przypadku gdy naruszenie jest zawinione – trzykrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu.

Tym samym, w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym nie została poddana kontroli konstytucyjności norma prawna zawarta w tym przepisie, zgodnie z którą, uprawniony ma prawo żądać naprawienia wyrządzonej szkody poprzez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej dwukrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu. W opisanej sytuacji doszło do usunięcia z systemu prawnego jedynie tej normy prawnej przewidującej obowiązek zapłaty trzykrotności wynagrodzenia na rzecz uprawnionego w przypadku zawinionego naruszenia. A więc, norma prawna zawarta w art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b pr. aut., przyznająca uprawnionemu prawa żądania naprawienia szkody poprzez zapłatę dwukrotności stosownego wynagrodzenia znajdzie zastosowanie w niniejszej sprawie. Dla jej zastosowania nie było konieczne ustalenie, czy naruszytel działał w sposób zawiniony czy nie. Hipoteza tej ogólnej normy nie rozróżnia bowiem tych sytuacji. Stan zawinienia nie ma zatem znaczenia dla możliwości zastosowania normy art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b pr. aut., przewidującej obowiązek zapłaty dwukrotności wynagrodzenia na rzecz uprawnionego. W tym miejscu dodać należy, iż w uzasadnieniu wyroku Trybunał co do zasady zaaprobował rozwiązanie polegające na ryczałtowym określeniu odszkodowania i to w wysokości wykraczającej poza rozmiar uszczerbku, a zatem nie ma obecnie wątpliwości w zakresie konstytucyjności stosowanego przepisu.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy uznać należało, iż powodowi przysługuje prawo żądania dwukrotności wynagrodzenia za trzy fotografie wykorzystane bez jego zgody i wiedzy przez stronę pozwaną. Odnosząc się do wysokości dochodzonego roszczenia wskazać należy, iż powód oznaczył w uzasadnieniu pozwu wartość każdej z fotografii. I tak, wartość zdjęcia cietrzewia winna wynieść 646 zł, płomykówki 901 zł oraz żołą 1.053,50 zł. W ocenie Sądu, podana w pozwie wartość wykonanych przez niego zdjęć nie została przez powoda wykazana. Nie udowodnił o zatem, iż w aktualnych warunkach rynkowych byłby on w stanie uzyskać wynagrodzenie za wykonane przez niego zdjęcia ptaków we wskazanej w uzasadnieniu pozwu wysokości. Zadość temu nie czyni powołanie się na tabele stosowane przez Związek (...). Powód jak sam przyznał nie jest członkiem tego stowarzyszenia. Ponadto, jak słusznie zauważył Skarb Państwa – zgodnie z art. 110¹⁶ ust. 1 par. aut. stawki określone w zatwierdzonych tabelach wynagrodzeń stosuje się w umowach, których stroną jest organizacja zbiorowego zarządzania.

Wynagrodzenie stosowne w rozumieniu art. 79 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o pr. aut. to takie wynagrodzenie, jakie otrzymałby autor, gdyby osoba, która naruszyła jego prawa majątkowe, zawarła z nim umowę o korzystanie z utworu w zakresie dokonanego naruszenia.

Podane w tabelach wynagrodzeń zawodowych fotografików Związku (...) stawki wynagrodzenia nie wyznaczają wysokości honorarium za konkretne dzieło fotograficzne, skoro o honorarium tym decydują walory artystyczne utworu, charakter publikacji, w której utwór zostanie zamieszczony, dorobek artystyczny autora zdjęć oraz inne indywidualne okoliczności (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 23 marca 2008 r. I ACa 456/08 (Lex nr 470269)).

Powód złożył jedynie powołane wyżej dokumenty w postaci faktury VAT i pisma, z których wynika, iż za wykonanie zdjęcia (ptaka) bielika zapłacono wykonawcy (autorowi) kwotę 369 zł brutto. Tym samym, ową kwotę należało uznać za maksymalne wynagrodzenie jakie byłby on w stanie uzyskać za wykonane przez niego fotografie. Zważyć bowiem należy, że tożsamy z przedmiotowymi utworami jest obiekt utrwalony na fotografii – dziko żyjący ptak oraz zbliżony cel jej wykorzystania tj. publikacja promująca działalność podmiotu publicznego. Nie budzi bowiem wątpliwości, iż sporne naruszenie autorskich praw majątkowych powoda nie nastąpiło w kontekście komercyjnym tj. uzyskania bądź zwiększenia przychodów.

Powołana zatem i niekwitowana przez pozwanych wartość fotografii bielika może stanowić zatem źródło odniesienia dla ustalenia wynagrodzenia na podstawie art. 79 pr. aut.

Przy czym jeśli chodzi o fotografię cietrzewia to odpowiadające jej wynagrodzenie należy przyjąć w mniejszej, niż wskazana wyżej, wysokości – wynikającej wprost z twierdzeń pozwu tj. 323,00 złote.

A zatem, powodowi należało przyznać wynagrodzenie za wykonanie zdjęcia cietrzewia w wysokości 323 zł, za zdjęcia płomykówki i żołą w wysokości po 369 zł, to jest łącznie 1.061 zł. Dwukrotność powyższych kwot wynosi zaś 2.122 zł taka też kwota – obciążająca z mocy art. 441 k.c solidarnie obu pozwanych (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 14 października 2010 roku, I ACa 715/10), została objęta rozstrzygnięciem Sądu. Dalej idące żądanie powoda podlegało oddaleniu.

Powód wniósł o zasądzenie od pozwanych na jego rzecz kwoty 5.201 zł tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Zgodnie z art. 481 § 1 k.c., jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Jak wynika z akt niniejszego postępowania M. P. (1) skonkretyzował swoje roszczenie z tytułu odszkodowania i zadośćuczynienia za naruszenia autorskich praw osobistych i majątkowych dopiero na gruncie niniejszego postępowania wraz z wniesionym pozwem. Tym samym, pozwani mogli zapoznać się z żądaniem powoda w tym zakresie dopiero w dniu doręczenia im jego odpisu. A zatem, odsetki ustawowe winny zacząć swój bieg dopiero następnego dnia po dniu doręczenia im odpisu pozwu. Z akt sprawy wynika zaś, iż Skarb Państwa – Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w W. otrzymał odpis pozwu w dniu 20 listopada 2015 r., a K. N. (1) w dniu 21 listopada 2015 r., a więc odsetki winny zacząć swój bieg od dnia 22 listopada 2015 r.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w punkcie 1 i 2 sentencji wyroku.

Orzekając o kosztach procesu, Sąd miał na uwadze, iż zgodnie z art. 100 k.p.c., w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań, koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Mając na względzie, iż roszczenie powoda zostało uwzględnione jedynie w części, Sąd postanowił znieść wzajemnie między stronami koszty procesu i orzec jak w punkcie 3 sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)

2016.08.30 r.